

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

t.a.v. de staatssecretaris mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onze referentie: 9VERAS-ASB.13233.B

Meteren, 5 november 2019

Betreft: zorgen over uw aanpak van de herziening van het Asbeststelsel en reactie op TNO rapport

Geachte staatssecretaris Van Ark,

Via deze weg vragen wij uw dringende aandacht voor onze grote zorgen over uw aanpak, het proces en de inhoud van de herziening van het Asbeststelsel, inclusief in dat kader onze reactie op het TNO-rapport "Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes".

TNO-rapport "Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes"

Op 7 oktober jl. heeft u zonder enige duiding van uw eigen visie het TNO-rapport "Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes" aangeboden aan de Tweede Kamer. De vraagstelling van het onderzoek is fundamenteel onjuist. Er ligt een dik rapport met een lappendeken van vaak wollig geformuleerde teksten, zonder echte conclusies. De methode van onderzoek is onduidelijk en de vereiste integrale benadering ontbreekt. Beleidsvragen die een multidisciplinair onderzoek vragen, worden door TNO eenzijdig 'onderzocht' op basis van beperkte en niet representatieve blootstellingsdata, veel aannamen en persoonlijke opvattingen van de onderzoekers. In de bijlage bij deze brief reageren wij uitgebreid op het rapport.

Borgen van veilig en gezond werken met asbest is veel meer dan blootstellingsmodellen

TNO asbestonderzoekers houden geen rekening met aspecten die in de praktijk juist bepalend zijn voor de blootstelling aan asbestvezels. Veilig en gezond werken met asbest is veel meer dan blootstellingsmodellen. Zo wordt niet gekeken naar aspecten als gedrag en cultuur op de werkvloer, de mechanismen en incentives die bepalen of werkprotocollen worden gevolgd en in dat kader de borging van veilig en gezond werken in de complexe bouwpraktijk.

Positie en rol van TNO

Uw ministerie laat zich helemaal leiden door TNO. TNO is echter niet onafhankelijk en overschat haar deskundigheid op het gebied van asbest. TNO heeft de achterliggende tijd rapporten gepubliceerd voor opdrachtgevers met onnavolgbare conclusies zonder onderbouwing, met veel maatschappelijke commotie tot gevolg. Het is onbegrijpelijk dat u zich desondanks volledig blijft baseren op TNO.

SZW maakt er een 'Poolse landdag' van

Uw ministerie organiseert in het kader van de herziening van het Asbeststelsel stakeholdersbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn een schertsvertoning! Er is geen agenda, geen concrete informatie vooraf, geen ruimte voor serieuze inhoudelijke inbreng en geen adequate verslaglegging. Op deze wijze wordt geprobeerd om commitment te claimen, maar wordt juist het tegendeel bereikt. Uw ministerie maakt er een 'Poolse landdag' van. Sinds de Kamerbrief van september 2018 heeft SZW zelf nog geen enkel eigen concreet voorstel gedaan. De visie van SZW op de borging van veilig en gezond asbest saneren is volstrekt onduidelijk.

Risicoperceptie asbest kantelt. Er wordt lacherig gedaan over asbest!

De gevolgen voor de werkpraktijk zijn groot! Door de TNO rapporten, de handelswijze van SZW en de berichtgeving daarover in de media kantelt in een periode van enkele maanden de maatschappelijke risicoperceptie van asbest. Dat is zorgwekkend! Er wordt lacherig gedaan over asbest. Jarenlang overheidsbeleid gericht op het benadrukken van de risico's van asbest wordt teniet gedaan. Inzet vanuit de branche, overigens met uw steun, om veilig en gezond werken verder te internaliseren (www.vezelveiligheid.nl) is op deze wijze zinloos. Deze ontwikkeling zal grote gevolgen hebben voor de risicoperceptie en de wijze waarop in de bouwpraktijk wordt omgegaan met asbest.

Onduidelijkheid in de markt. Asbestsanering is werk voor professionals!

Ondertussen hangt 'boven de markt' dat u in de nabije toekomst de regels gaat wijzigen en dat bouwaannemers, agrariërs en ZZP-ers de verwijdering van veel asbestbronnen er 'even bij kunnen doen'. Dit zal leiden tot een onbeheersbare en oncontroleerbare asbestsanering, met alle gevolgen van dien. Daarmee wordt het werk van professionele asbestsaneringsbedrijven en onze werknemers onderschat. Werkgevers en werknemers in de asbestbranche zijn onzeker over de toekomst van hun vak. Opdrachtgevers stellen asbestsaneringsklussen uit omdat ze denken dat de regels op korte termijn zullen worden versoepeld.

Waar is uw samenhangende en integrale beleidsvisie?

Er is door overheid en bedrijfsleven binnen het Asbeststelsel veel geïnvesteerd in de borging van veilig en gezond werken. Daarmee zijn resultaten geboekt. Het sleutelen aan dit stelsel laat u afhangen van rapportages van TNO over blootstellingsmodellen en haar opvattingen over 'deskundigheid' en 'complexiteit', zonder een duidelijk denkkader. Visie en samenhang ontbreekt. Voorbeeld: er wordt door de overheid (IenW) miljoenen geïnvesteerd in het LAVS. De jaarlijkse kosten voor het bedrijfsleven lopen in de tientallen miljoenen. U 'draait aan knoppen' waardoor mogelijk grote delen van asbestsanering buiten het Asbeststelsel en dus ook buiten LAVS zullen vallen. Wordt daarover nagedacht? Stemt u daarover af met uw collega van IenW?

Bent u werkelijk van plan om asbestsanering vergaand vrij te stellen van borging?

Wij weten het niet. Feit is echter dat de 'wilde verhalen' toenemen en dat komt omdat een duidelijke visie en boodschap vanuit het ministerie van SZW ontbreekt. Dat wordt versterkt door het 'rijp en groen' aanbieden van onsamenhangende TNO rapporten aan de Tweede Kamer.

Houd vast aan asbestsanering door professionele bedrijven en goed opgeleide personen

Daarop is het stelsel van veilig en gezond omgaan met asbest in een complexe bouwpraktijk gebaseerd. Daarmee zijn de achterliggende jaren resultaten geboekt. Gecertificeerde bedrijven worden systematisch gecontroleerd en streng aangesproken als regels niet worden nageleefd. Notoire overtreders verliezen hun certificaat en mogen geen asbestsaneringen meer uitvoeren. Bedrijven die onbevoegd asbest saneren worden stevig aangepakt. Er is een LAVS vanaf inventarisatie tot en met storten van asbest. Als dit stelsel wordt losgelaten ontstaat er wildgroei en neemt de illegaliteit toe. Met alleen de inzet van publieke toezichthouders is dit niet tegen te houden. Veilig en gezond werken in een eerlijke markt voor professionele bedrijven is dan het 'kind van de rekening'.

Oproep aan de staatsecretaris:

Schep duidelijkheid over het proces van de herziening van het Asbeststelsel. Zet een duidelijke visie neer hoe de veilige en gezonde asbestsanering in de toekomst wordt gewaarborgd. Spreek u duidelijk uit voor de borging van veilig en gezond werken. Houd vast aan asbestsanering door gecertificeerde bedrijven en stel een eenvoudige en robuuste regeling vast voor uitzonderingen daarop. Dus geen ingewikkeld VIP Asbest, maar een duidelijke lijst van uitzonderingen, wat ons betreft in de Arboregeling. Ondertussen kan er echt werk worden gemaakt van een meer risicogericht asbestbeleid in het Certificatieschema Asbest. Daarvoor hebben wij al meerdere voorstellen gedaan. Hiermee kunnen snel concrete resultaten worden geboekt.

Uiteraard zijn wij bereid om onze bezwaren en zorgen in een persoonlijk gesprek nader toe te lichten.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de staatsecretaris van IenW, de Raad van Bestuur van TNO en aan de Vaste commissie SZW van de Tweede Kamer.

Met vriendelijke groet,

K. de Groot
VERAS

C. Lagerwey
VVTB

Bijlage:

opmerkingen TNO-rapport Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes.